

PRAVNO TUMAČENJE I NORMIRANJE UGOVORA O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU/LEGAL INTERPRETATION AND NORMATION OF CONTRACTS ON LIFETIME MAINTENANCE

Kornelija Nikačević¹, Halid Ganija²

¹Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku, Aleja Konzula - Meljanac bb, Travnik, BiH,

²Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku, Aleja Konzula - Meljanac bb, Travnik, BiH,

e-mail: ganijah1@yahoo.com, kornelija511kulis@gmail.com

UDK / UDC 347.1:347.75

Stručni članak

Sažetak: *Zakon o nasljeđivanju Federacije Bosne i Hercegovine predviđa i normira Ugovor o doživotnom izdržavanju kao poseban modus preko kojeg se mogu naslijediti stvari i prava. Prema svojoj definiciji Ugovor o doživotnom izdržavanju je dvostranoobvezni ugovor u kojem svaka od ugovornih strana ima svoja prava i obveze. Samo ukoliko su ispunjene sve zakonom propisane norme i pravila ovaj Ugovor može stupiti na pravnu snagu i proizvoditi pravno djelovanje. Shodno tome, u citiranom Zakonu regulirana su pravila putem kojih se ovaj ugovor može zaključiti, sva prava i obveze ugovornih strana, te njegov raskid. Cilj rada je dati detaljan pregled pravnih normi kojima je reguliran Ugovor o doživotnom izdržavanju, sa posebnim naglaskom na citirane primjerke iz prakse, koji služe da bi se ovaj pravni institut što bolje shvatio.*

Ključne riječi: nasljeđivanje, ugovor o doživotnom izdržavanju, ugovorne strane, prava i obveze.

Summary: *The Inheritance Law of the Federation of Bosnia and Herzegovina predict and regulates the Agreement on Lifelong Support as a special mode through which things and rights can be inherited.*

According to its definition, the Agreement on Lifelong Support is a bilaterally binding contract in which each of the contractual parties has its own rights and obligations. Only if they are fulfilled by law prescribed norms and rules, this Agreement can enter into legal force and produce legally action. Accordingly, the cited Law regulates the rules through which this contract can be concluded, all the rights and obligations of the contracting parties, and its termination. The aim of this paper is to provide a detailed an overview of the legal norms governing the Agreement on Lifelong Support, with an emphasis on cited examples from practice, which helps to understand this legal institute clearly.

Key words: inheritance, life support contract, contracting parties, rights and obligations.

UVOD

U Federaciji Bosne i Hercegovine naslijediti se može po osnovu ugovora o nasljeđivanju, testamenta i zakona. Ugovor o doživotnom izdržavanju poseban je način na osnovu kojeg se mogu naslijediti prava i obveze. Cjelokupna materija Ugovora o doživotnom izdržavanju regulirana je odredbama Zakona o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine¹³³ (u daljem tekstu: Zakon o nasljeđivanju) Iako sam zakonski tekst ne daje definiciju Ugovora o doživotnom izdržavanju, iz odredbe člana 146. Navedenog zakona ista se može pretpostaviti. Zakonodavac se odlučio za navođenje osnovnih karakteristika koje ovaj ugovor mora sadržavati da bi bio pravno valjan. Prema tome, ugovorom o doživotnom izdržavanju obavezuje se primatelj izdržavanja da prenese na davatelja izdržavanja vlasništvo na određenim stvarima ili kojim drugim pravima, a ovaj se obavezuje, kao naknadu za to, da ga izdržava i brine se o njemu do kraja njegovog života i da ga poslije smrti sahrani (čl. 146. Zakona o nasljeđivanju).

Dakle, da bi se uopće moglo raditi o Ugovoru o doživotnom izdržavanju nužno je ispunjenje određenih pretpostavki, koje su univerzalne za nasljeđivanje. Radi se o sljedećim pretpostavkama:

- Smrt ostavitelja ili proglašenje umrlim – prva pretpostavka koja mora biti ispunjena da bi se moglo nasljeđivati jeste smrt ostavitelja ili njegovo proglašenje umrlim¹³⁴. Tek momentom smrti ostavitelja započinje nasljeđivanje.
- Postojanje nasljednika/ca – da bi imovina, stvari i prava, mogli biti naslijeđeni moraju postojati nasljednici/ce (ili jedan/na nasljednik/ca). Nasljednici/ce mogu biti zakonski i testamentarni. Ukoliko ostavitelj nema niti jednog nasljednika/ce, svu njegovu imovinu nasljeđuje lokalna zajednica u kojoj je imao posljednje prebivalište.
- Ostavina – odnosno imovina koja se sastoji od stvari i prava koja se mogu nasljeđivati. Nasljeđivati se mogu stvari i prava koja pripadaju fizičkim licima, osim onoga što se ne može naslijediti zbog svoje pravne prirode ili po zakonu (čl. 2 Zakona o nasljeđivanju).
- Osnova nasljeđivanja – odnosno temeljem čega se nasljeđuje. U pozitivnom pravu Federacije Bosne i Hercegovine naslijediti se može po osnovu ugovora o nasljeđivanju, testamenta i zakona. U poseban, *sui generis* način nasljeđivanja spada Ugovor o doživotnom izdržavanju.

¹³³ Zakon o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine, "Sl. Novine FBiH", br. 80/2014 i 32/19 – odluka US

¹³⁴ U postupku proglašenja nestalih osoba umrlim i dokazivanja smrti sud odlučuje o proglašenju nestalih osoba umrlim i o dokazivanju smrti. Dakle, radi se o pravnom institutu koji se koristi u slučaju da se sa sigurnošću ne može utvrditi točan datum i vrijeme biološke smrti. Reguliran je odredbama Zakona o vanparničnom postupku, "Sl. Novine FBiH", broj 2/1998, 39/2004, 73/2005, 80/2014 – dr. zakon i 11/2021)

PRAVA I OBVEZE UGOVORNIH STRANA

Iz samog zakonskog teksta proizlazi da je ugovor o doživotnom izdržavanju vrsta dvostranoobveznog ugovora u kojem obje strane moraju ispuniti obvezu kako bi ugovor bio pravno valjan. Ako bismo rasčlanili obveze svake pojedine strane mogli bismo zaključiti da ovaj ugovor zapravo sadrži jednu obvezu na strani primatelja izdržavanja, dok se dvije obaveze nalaze na strani davatelja izdržavanja.

Sam zakonodavac navodi: “obvezuje se primatelj izdržavanja da prenese na davatelja izdržavanja vlasništvo na određenim stvarima ili kojim drugim pravima”. Dakle, u prvom dijelu definicije Ugovora o doživotnom izdržavanju, normira se obveza primatelja izdržavanja koja se sastoji u prijenosu vlasništva na određenim stvarima ili kojim drugim pravima na davatelja izdržavanja. Iako je u praksi najčešći slučaj da se vrši prijenos vlasništva nad nekretninama, postoje slučajevi i kada primatelj izdržavanja prenosi neka imovinska prava na davatelja izdržavanja, što je i zakonom dozvoljeno.

Drugi dio definicije Ugovora o doživotnom izdržavanju upućen je na obveze davatelja izdržavanja koje se sastoje od izdržavanja i brige o primatelju izdržavanja do kraja njegovog života i sahrane po smrti primatelja izdržavanja. Zakonska definicija glasi: “... a ovaj se obvezuje, kao naknadu za to, da ga izdržava i brine se o njemu do kraja njegovog života i da ga poslije smrti sahrani”. Raščlanjajući ovaj dio definicije, uočavamo kako se na strani davatelja izdržavanja nalaze dvije obaveze: izdržavanje i briga o primatelju izdržavanja, te obavljanje sahrane nakon smrti. Da bi Ugovor o doživotnom izdržavanju mogao proizvesti pravne učinke, potrebno je da se ispune sve zakonske pretpostavke. Dakle, i davatelj izdržavanja nužno mora ispuniti prethodno navedene dvije zakonom propisane obaveze.

Svaki ugovor predstavlja “zakon za stranke”, odnosno stranke ugovaraju ono što žele, pri tome vodeći računa o poštivanju zakonskih normi, ograničenja i obveza. Isto se primjenjuje i na Ugovor o doživotnom izdržavanju. Postavlja se logično pitanje šta se uopće podrazumijeva pod pojmom obveze izdržavanja, dok je obveza prijenosa vlasništva na određenim stvarima ili eventualno pravima sasvim jasna i logična.

Međutim, postaje sporno šta se podrazumijeva pod obvezom izdržavanja. Zakonodavac je dao određeni odgovor i na ovo pitanje, ali je ostavio i mogućnost slobodnog ugovaranja određenih obveza između ugovornih stranaka. Tako je propisano: “Ako nije drukčije ugovoreno, obaveza izdržavanja obuhvata davanje stana i hrane u domaćinstvu izdržavatelja ili na nekom drugom mjestu određenom ugovorom, kao i zadovoljavanje drugih potreba primatelja izdržavanja i pružanja potrebne njege u bolesti”. Jasno je da se radi o nekim osnovnim pokazateljima pružanja njege i pomoći primatelju izdržavanja. Ipak, davatelj izdržavanja ne mora nužno ispuniti sve zakonom navedene obveze koje se podrazumijevaju pod pojmom obveze izdržavanja, nego je bitno da ispuni sve one obveze regulirane Samim Ugovorom o doživotnom izdržavanju.

U notarskoj ispravi sačinjenoj od strane notarke J.S. broj OPU-IP-61/24 precizno su navedene obveze održavanja na sljedeći način: *"Davatelj održavanja se obavezuje da primatelje održavanja, doživotno održava na način da će im pružiti odgovarajuću njegu u bolesti i starosti, te da se brine o njima do kraja njihovog života, te u slučaju njihove bolesti negovati ih, osigurati lijekove i potrebnu ljekarsku pomoć, brinuti se o ličnoj higijeni primatelja održavanja u onom dijelu u kojem oni nisu u stanju da ih osobno održavaju, obavljati sve kućne poslove i poslove na održavanju kuće i okućnice, kao i neophodne popravke, te da ih nakon njihove smrti o svom trošku sahrani prema mjesnim običajima i podigne spomenik."*

PRAVNO DJELOVANJE UGOVORA O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU

Momenat stupanja Ugovora o doživotnom izdržavanju na pravnu snagu nastaje zaključivanjem istog, iako prijenos vlasništva na davatelja izdržavanje ugovorom može biti odgođen do smrti primatelja izdržavanja. (čl. 146 stav 3. Zakona o nasljeđivanju FBiH). U slučaju da je prijenos vlasništva na davatelja izdržavanja ugovorom odgođen do smrti primatelja izdržavanja, zakonodavac je dao mogućnost upisa ovog ugovora u zemljišnu knjigu, u svrhu osiguranja davatelja izdržavanja. Tako je propisano da ugovoreno ograničenje otuđenja ili opterećenja do smrti primatelja izdržavanja može biti upisano u zemljišnu knjigu, te ako je prijenos vlasništva na davatelja izdržavanja odgođen do smrti primatelja izdržavanja, davatelj izdržavanja može svoje pravo iz ugovora upisati u zemljišnu knjigu. Dakle, u prethodno navedena dva slučaja data je mogućnost upisa u zemljišnu knjigu u svrhu osiguranja davatelja izdržavanja, ali nije propisano na imperativan način.

Tako u notarskoj ispravi sačinjenoj od strane notarke J.S. broj OPU-IP-61/24 imamo situaciju da se davatelj izdržavanja može odmah upisati u Zemljišnu knjigu kao vlasnik, uz upis zabilježbe prava doživotnog korištenja u korist primatelja izdržavanja. Citirano:

"Primatelji izdržavanja ovlašćuju davatelja izdržavanja da na temelju ovog ugovora može ishoditi ODMAH u zemljišnim knjigama i katastarskom operatu uknjižbu prava vlasništva/posjeda predmetnih nekretnina, obliže opisanih u članu i. Ovog Ugovora, na svoje ime bez dalje suglasnosti odobrenja primatelja izdržavanja u korist davatelja izdržavanja i to:

Z.R., sina M. iz Viteza, Zabilje, JMB: sa 1/1 dijela,

Uz upis zabilježbe prava doživotnog korištenja u korist primatelja izdržavanja Z.M., sina B. iz Vitezam Zabilje i Z.I., kći D., djevojački I., iz Viteza, Zabilje, te upis zabrane prodaje i terećenja bez njihove suglasnosti."

Drugačija situacija sadržana je u notarskoj ispravi sačinjenoj od strane notarke J.S broj OPU-IP-183/17 u kojoj je upis prava vlasništva dozvoljen tek nakon smrti primateljice izdržavanja. Citirano:

"Primateljica izdržavanja ovlašćuje davateljicu izdržavanja da na temelju ovog ugovora može ishoditi u zemljišnim knjigama i katastarskom operatu uknjižbu prava vlasništva/posjeda predmetnih nekretnina pobliže opisanih u članku i. Ovog ugovora na svoje ime, nakom smrti primateljice izdržavanja predloženjem Izvoda iz matične knjige umrlih."

Ugovor o doživotnom izdržavanju nema prepreka u pogledu osoba koje ga mogu zaključiti, Dakle, ovaj ugovor mogu zaključiti sve potpuno poslovno sposobne osobe. Zakonodavac jasno propisuje da ovaj ugovor mogu zaključiti osobe i koje su po zakonu obavezne se međusobno izdržavati. Također, propisano je da doživotno izdržavanje može biti ugovoreno i u korist treće osobe.

Ono što je posebno važno naglasiti kod Ugovora o doživotnom izdržavanju jeste da imovina koja je predmet valjanog ugovora o doživotnom izdržavanju ne ulazi u ostavinsku masu primatelja izdržavanja. Dakle, ako postoji valjan Ugovor o doživotnom izdržavanju, sva imovina koje se njime prenosi na davatelja izdržavanja, ne ulazi u ostavinsku masu primatelja izdržavanja. To znači da se ta imovina izuzima iz ostavinske mase ostavitelja i da se nasljeđuje isključivo po ovom ugovoru.

Primjerice, Ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen je pred sudom dana 14.9.2007. godine, poslovni broj 051-0-V-000 407. Iza umrle ostaviteljice nije provedena ostavinska rasprava u predmetu broj 51 0 O 141483 18 0, broj notarskog spisa UPP 152/2018., usljed nepostojanja imovine o kojoj bi se raspravljalo. Citirano iz Rješenja:

"Neće se provoditi ostavinska rasprava iza umrle ostaviteljice K.F., kći A. i F., rođ. N. rođena dana, u mjestu Travnik, koja je preminula dana ... u mjestu Travnik, sa zadnjim mjestom prebivališta u BiH, Konatur b.b., općina Travnik, usljed nepostojanja imovine, koja bi činila ostavinu, jer nekretnine obuhvaćene Ugovorom o doživotnom izdržavanju, zaključn između ostaviteljice K.F. kao primateljice izdržavanja i N.H. kao davatelja doživotnog izdržavanja danan 14.9.2007. godine u Općinskom sudu u Travniku pod brojem 051-0-V-07-000 407, po osnovu istog pripadaju:

N.H., sinu F. bratiću ostaviteljice, rođen dana ... u mjestu Travnik, JMB..., nastanjen u mjestu Travnik, Donja Mahala b.b, općina Travnik sa 1/1 dijela. "

U pogledu forme zaključivanja Ugovora o doživotnom izdržavanju u proteklom vremenskom periodu došlo je do značajne promjene. Naime, prije izmjena i dopuna Zakona o nasljeđivanju FBIH¹³⁵, ovaj ugovor mogao se zaključiti isključivo u formi notarski obrađene isprave i samo zaključivanjem u tom obliku mogao je proizvoditi prava i obveze za ugovorne strane. Donošenjem Odluke Ustavnog suda FBIH, broj 32/2019, ova odredba je iz postojećeg zakonskog teksta brisana.

¹³⁵ Zadnja izmjena I dopuna ovog Zakona usko je vezana i odnosi se na Odluku Ustavnog suda FBIH broj 32/2019

Time je ostavljena mogućnost odvjetnicima da u okviru svojih zakonskih mogućnost mogu posredovati prilikom zaključivanja ovog ugovora.

Ipak, u stavku 2. Člana 147 ostalo je da važi: "Obveza je notara da stranke pouči o nasljednopravnim posljedicama ugovora o doživotnom izdržavanju i u ispravi naznači da je tako postupljeno." Vodeći se ovom normom, jasno je da i odvjetnici koji sklapaju ovakve ugovore imaju dužnost i obvezu poučiti stranke o nasljednopravnim posljedicama ugovora, te u ugovorima naznačiti da je tako postupljeno.

Generalna maksima koja vrijedi kod nasljeđivanja općenito jeste da onaj "tko nasljeđuje prava, nasljeđuje i obveze". Dakle, ako se nasljednik prihvati nasljedstva, onda se mora i prihvatiti eventualnih dugova koji po svojoj pravnoj prirodi prelaze na nasljednike. Kod Ugovora o doživotnom izdržavanju imamo drugačiju situaciju. Davatelj izdržavanja ne odgovara za dugove primatelja izdržavanja, ali se može ugovoriti da će određenim povjerenjima odgovarati za njegove postojeće dugove. (čl. 149. Zakona o nasljeđivanju FBiH). Konkretno, davatelj izdržavanja ne odgovara za dugove primatelja izdržavanja, osim u izuzetno ugovorenim slučajevima. Postavlja se pitanje zašto bi davatelj izdržavanja uopće ugovorio da duguje za postojeće ugovore primatelja izdržavanja, ali ovo je stvar koja se isključivo prosuđuje po načelu *bona fide* između ugovornih stranaka.

Ugovor o doživotnom izdržavanju, kao što je prethodno navedeno, jeste dvostanoobvezni ugovor koji se zaključuje između primatelja izdržavanja i davatelja izdržavanja. Sva prava i obveze koje prate ovaj Ugovor nastaju između ugovornih strana. Međutim, to ne znači da je ovakav ugovor *numerus clausus*. Ugovorne strane mogu zaključiti više Ugovora o doživotnom izdržavanju, naravno pod uvjetom da se radi o različitim ugovornim strankama. U ovom slučaju, svaka osoba zadržava zasebno pravo na određena davanja i činjenja. U slučaju smrti jedne od strana, pravo na određena davanja i činjenja se gasi i ne prelazi na druge osobe, osim ako nije što drugo ugovoreno. S tim u vezi važi i opće pravilo o neprenosivosti prava na druge osobe, jasno normirano u čl. 151 Zakona o nasljeđivanju FBiH: "Potraživanja primatelja izdržavanja prema davatelju izdržavanja ne mogu se prenositi na drugoga"

RASKID UGOVORA O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU

Dvije su vrste prestanka Ugovora o doživotnom izdržavanju: smrću jedne od ugovornih strana, odnosno *ex lege* i raskidom Ugovora. Smrću jedne od ugovornih strana Ugovor o doživotnom izdržavanju se *ex lege*, odnosno po sili zakona gasi. Drugačiji je slučaj ako se radi o raskidu Ugovora. Raskid ugovora može biti sporazumni ili raskid sudskim putem. Kao što su stranke slobodne zaključiti Ugovor o doživotnom izdržavanju, isto tako su slobodne i sporazumno ga raskinuti. To mogu učiniti suglasnim izjavama volja u bilo kojem momentu, čak i nakon što je počelo njegovo izvršavanje (čl. 152. Zakona o nasljeđivanju FBiH).

Raskid ugovora sadržan je i u notarskoj ispravi sačinjenoj od strane notarke J.S. broj OPU-IP-61/24 na sljedeći način, citirano:

"Ugovorne strane su suglasne s tim da u slučaju neispunjena ovim ugovorom preuzetih obaveza, svaka strana može tražiti raskid ovog ugovora.

U slučaju neispunjenja ugovorenih obaveza od strane davatelja izdržavanja, primatelji izdržavanja mogu tražiti raskid ovog ugovora, a davatelj izdržavanja nema pravo zahtijevati namirenje do tada danog izdržavanja.

Umre li davatelj izdržavanja prije primatelja izdržavanja, njegova prava i obaveze iz ovog ugovora prelaze na zakonske nasljednike davatelja izdržavanja, koji su pozvani na nasljedstvo, ako oni na to pristanu.

Nakon smrti primatelja izdržavanja njegovi nasljednici imaju pravo pobijati ovaj ugovor samo za neispunjenje obaveza koje je davatelj izdržavanja preuzeo izvršiti nakon smrti primatelja izdržavanja."

Čest slučaj u praksi jeste da se osobe koje žive u zajedničkom domaćinstvu, bez obzira na zakonsko ili krvno srodstvo, odluče na zaključivanje Ugovora o doživotnom izdržavanju. Razlog za to ponajviše leži u činjenici kako imovina sadržana u Ugovoru o doživotnom izdržavanju ne ulazi u ostavinsku masu ostavitelja.¹³⁶ Međutim, ponekad se odnosi unutar te zajednice toliko poremete da zajednički život postane nesnošljiv. U tom slučaju, svaka ugovorna strana od suda može tražiti raskid ugovora. Sud postupi sukladno pravilima Zakona o parničnom postupku FBiH.

Već je naglašeno da je Ugovor o doživotnom izdržavanju dvostranoobvezni ugovor u kojem svaka od strana mora ispuniti ugovorene obveze kako bi ugovor bio pravno valjan i proizvodio pravne učinke. Međutim, u slučaju da jedna od ugovornih strana ne izvršava svoja prava i obveze, druga strana može tražiti raskid ugovora. Iako zakonom nije propisano kako se raskida ugovor u ovom slučaju, pretpostavlja se da se isto prvo može pokušati sporazumno, a ako to ne uspije onda sudskim putem.

Bez obzira na vrstu raskida ugovora, zakonsko pravo je da svaka strana zadržava pravo da od druge strane traži naknadu koja joj pripada po općim pravilima imovinskog prava.

Osim prethodno navedenih situacija, moguća situacija je i da se poslije zaključivanja Ugovora o doživotnom izdržavanju prilike toliko promijene, da je ostvarivanje ugovora zapravo nemoguće. Da su postojale te prilike u momentu zaključenja ugovora, isti vjerojatno ne bi ni bio zaključen. Upravo zbog ovakvih situacija, zakonodavac je predvidio mogućnost raskida ugovora na zahtjev jedne ili druge strane ili mogućnost da njihove odnose iznova uredi, vodeći računa o svim

¹³⁶ O ovome je već prethodno pisano, vidi čl. 146 Zakona o nasljeđivanju FBiH

okolnostima (čl. 153. Zakona o nasljeđivanju FBiH). Dakle, ne mora nužno doći do raskida ugovora, ako se prilike mogu urediti na pogodan način za obje stranke. Jedan od načina uređivanja odnosa među ugovornim stranama odnosi se na mogućnost da se pravo primatelja izdržavanja preinači u doživotnu rentu, ako to odgovara objema ugovornim stranama.

Prethodno je navedeno da Ugovor o doživotnom izdržavanju prestaje u slučaju smrti bilo koje ugovorne strane, ako nije što drugo ugovoreno. Različite su pravne posljedice u ovisnosti od toga koja strana prva umre. Ako umre primatelj izdržavanja, onda davatelj izdržavanja nasljeđuje nekretnine ili druga imovinska prava koja su bila predmetom Ugovora o doživotnom izdržavanju. U slučaju da prvi umre davatelj izdržavanja, njegove obveze prelaze na njegovog bračnog druga i njegove potomke koji su pozvani na nasljedstvo, ako oni na to pristanu.

Dakle u ovoj situaciji ključna je volja nasljednika, odnosno njihova izjava da žele ili ne žele preuzeti obveze koje je imao davatelj izdržavanja po osnovu sklopljenog Ugovora o doživotnom izdržavanju. U praksi su prisutne obje situacija, a na izjavu volje o preuzimanju ili ne preuzimanju obveza davatelja izdržavanja, ponajviše utiče vrijednost imovine koja je bila predmetom Ugovora.

U slučaju da nasljednici ne pristanu na preuzimanje obveza davatelja izdržavanja, ugovor se raskida i oni nemaju pravo tražiti naknadu za prije dato izdržavanje. U situaciji kada se nasljednici ne odluče na preuzimanje obveza po sklopljenom Ugovoru, nemaju pravo ni tražiti nadoknadu onoga što je davatelj izdržavanja dao primatelju izdržavanja. Međutim, drugačija je situacija ako nasljednici žele preuzeti obvezu, ali nisu u mogućnosti to uraditi. U tom slučaju oni imaju pravo tražiti naknadu od primatelja izdržavanja. Dakle, ako bračni partner i potomci davatelja izdržavanja nisu u stanju preuzeti ugovorne obveze, oni imaju pravo tražiti naknadu od primatelja izdržavanja.

Sud će ovu naknadu odrediti po slobodnoj ocjeni, uzimajući pri tome u obzir materijalne prilike primatelja izdržavanja i osoba koje su bile ovlaštene za produženje ugovora o doživotnom izdržavanju.

ZAKLJUČAK

Ugovor o doživotnom izdržavanju jedan je od načina putem kojeg se mogu naslijediti prava i obveze. Isti je reguliran odredbama Zakona o nasljeđivanju FBiH. Njegova dvostranoobvezujuća priroda nalaže svakoj ugovornoj strani da striktno mora poštovati ugovoreno, te shodno tome ispuniti svoje obaveze kako bi ugovor mogao proizvoditi pravno djelovanje. Ukoliko neka od strana prekrši ugovorene obaveze ugovor se raskida, a to za sobom povlači i prestanak ili gubitak određenih prava. Gledajući kroz sudsku praksu, zaključivanje Ugovora o doživotnom izdržavanju u kontinuiranom je porastu u posljednje vrijeme upravo zbog svoje efikasnosti i praktičnosti. Predmet Ugovora o nasljeđivanju izuzima se iz ostavinske mase ostavitelja, što ima za posljedicu bržu i ekonomičniju provedbu ostavinske rasprave. Svi prethodno navedeni benefiti, ali i oni koji

su izloženi tijekom cijelog rada dokaz su da je Ugovor o doživotnom izdržavanju vrlo pogodan način za nasljeđivanje prava između ostavitelja i nasljednika.

POPIS LITERAURE:

- Zakon o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine, "Sl. Novine FBiH", br. 80/2014 i 32/19 – odluka US
- Zakona o vanparničnom postupku, "Sl. Novine FBiH", broj 2/1998, 39/2004, 73/2005, 80/2014 – dr. zakon i 11/2021)
- Ugovor o doživotnom izdržavanju sačinjen od strane notara D.S. iz Bugojna, broj notarskog spisa OPU-IP 315/22 od 30.9.2022. godine,
- Ugovor o doživotnom izdržavanju s prijenosom vlasništva odmah nakon zaključenja ugovora sačinjen od strane notarke J.S. iz Viteza, broj notarskog spisa OPU-IP 61/24 od 22.1.2024. godine,
- Ugovor o doživotnom izdržavanju sačinjen od strane notarke J.S. iz Viteza, broj notarskog spisa OPU-IP 183/17 od 7.4.2017. godine,
- Ugovor o doživotnom izdržavanju sačinjen pred sudom, broj sudskog spisa 051-0-V-07-000 407 OD 14.9.2007. godine,
- Rješenje notara G.H. iz Travnika o neprovođenju ostavinske rasprave, broj notarskog spisa UPP 152/2018 od 7.7.2018. godine.